

МЕЂУНАРОДНА ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА И НОВИ ИЗАЗОВИ СОЦИЈАЛНЕ СИГУРНОСТИ

doi: 10.7251/SPM162249011D

Сажетак

Инструменти којим се спроводила глобална политика социјалне сигурности су конвенције, препоруке, споразуми и закључци сачињени од стране учесника (државних и недржавних актера) на међународним скуповима, институција чији је рад повезан са социјалном сигурношћу. Најмаркантнија партнерска институција тог типа за МОР је Међународно удружење за социјалну сигурност (МУСС). Неке од конвенција Међународне организације рада (Конвенција бр. 117. о главним циљевима и стандардима у социјалној политици и Конвенција бр. 102. о минималним нормама социјалног обезбјеђења) утицале су, посебно у земљама у развоју, на формирање система социјалне политике.

Промјене у глобалној политичкој равнотежи, унутрашњим и међудржавним конфликтима, стварање регионалних интеграција, нових трговинских споразума, мобилност међународног тржишта рада, експанзија у комуникацијама и промјене у економском животу захтијевале су прилагођавање система со-

¹ Магистар права Игор Давидовић, савјетник предсједника Народне скупштине Републике Српске.

цијалне сигурности околностима које се најчешће догађале ван граница националних утицаја.

Кључне ријечи: **Глобализација, криза, изазови, социјална сигурност, међународне организације.**

УВОД

Савремено нормативно дјеловање МОР-а и МУСС-а одређено је, углавном, основним оквиром одвијања процеса и односа у условима и амбијенту савремених међународних односа. Заједничка карактеристика дјеловања ових међународних организација изведена је на основу дефиниције универзалности свих видова њихове многоструке активности.

Као примјер можемо узети заједничку студију МОР-а, МУСС-а у АИМ из 2006. године о повезаности структуралне шеме социјалне сигурности са структуралном шемом читавог друштва по основу тенденција проширења система социјалне сигурности са посебним освртом на Народну Демократску Републику Лаос,² или приручник из 1997. године везан за Глобалну социјалну заштиту у заједничком издању ове двије организације. Тиме је универзалност састава чланства МОР-а и МУСС-а добила и димензију универзалности стварне акције у изградњи облика уређења односа у структури најзначајнијих институционалних облика изградње и развоја система међународне социјалне сигурности. Јачање свијести о неопходности претварања тежњи ка уређењу ових односа у универзалним оквирима садржаја и метода дјеловања међународних организација, истовремено је вршило одлучујући притисак на признавање стварних ефеката претварања ових процеса у правне односе уређене системом међународног права. У том смислу уочљиво је све пот-

² Case study on Lao P.D.R. (2006) ILO/ISSA/AIM study on linkages between statutory social security schemes and community based social protection mechanisms to extend coverage

пуније диференцирање међународног социјалноправног поретка. Основ међународног социјалноправног поретка је своје прве облике ојачавао нормирањем општих правних начела насталих као резултат универзалних процеса конкретним правним актима.

Поменуто промјене имале су и имају важан утицај на креирање националних и социјалних политика, очекивања и понашања. Из тог разлога се може рећи са су процеси реформе социјалне политике и мрежа социјалне сигурности у многим земљама, без обзира на ниво њихове развијености, у новије вријеме рањивији него раније на промјене у међународним оквирима. У амбијенту глобализације, националне и локалне владе нису могле више да игноришу глобалне трендове, који су притискивали њихове границе и који су утицали на јавно мишљење и политичке одлуке, а које су квалитетне социјалне политике требале да примијене да би омогућиле цивилизацијски развој и даље допринијеле економском расту. Дакле, социјални систем, односно социјална политика, појединих друштава постао је све више рањив на изазове глобализације.

Ти изазови су посебно евидентни у текућим покушајима бављења реформом система социјалне сигурности у земљама у транзицији и земљама у развоју. Наиме, након година политичке демократизације, економског подешавања и растућег сиромаштва, већина земаља у развоју и земаља у транзицији је била под унутрашњим и спољним притисцима да спроведу социјалне реформе, иако су исте повезане са низом проблема. Обезбјеђење ефикасних социјалних сервиса уз ограничене ресурсе један је од најтежих проблема које треба да превлада већина земаља. Обликовање социјалних политика које су примарно определијелене према ширењу људских могућности представља такође велики изазов.

1. САВРЕМЕНИ ИЗАЗОВИ

Крајем двадесетог вијека учињени су покушаји у неколико праваца. Процес успостављања или пак реформе социјалног система је обухватио реконцептуализацију и реорганизацију система

социјалне сигурности, укидање кључних институција и стварање других базираних на комбинацији активности јавног и приватног сектора. У исто вријеме долази и до промјена у одговорностима централне и локалне владе, јер се прихвата нови приступ изградњи консензуса и социјалне партиципације. Врло лако је закључити да не постоји специфичан модел процеса реформи, већ се слободно може рећи да нови модели социјалне реформе добијају облик како се који од процеса креће.

Унутрашњи притисци садрже редефинисање улоге државе, успостављањем нових оквира јавне одговорности, која ће праведније одговарати основним потребама посебно најрањивијих група и обезбјеђење доступности и квалитету услуга. С тим у вези уводи се низ мјера како би се створило ефикасно тржиште рада које се шири у свим областима живота: здравству, образовању и дугим социјалним активностима.

Према Харису и др. „чак и у неким развијеним земљама тржишне привреде долази до преиспитивања концепта и праксе државе благостања”³ и основних принципа њене социјалне политике. Нова теорија и пракса ефикасног економског развоја најразвијенијих земаља тржишне привреде и осигурања адекватног животног стандарда становништва императив је прелазног раздобља. Проблем интегрисања економске и социјалне политике и даље је актуелан. Због фискалне консолидације смањене су могућности да владе троше на економске, социјалне и културне активности у многим земљама, што је изазвало незадовољство становништва. Промјене социјалне политике у државама благостања усјмерене су у три правца у циљу обуздавања издатака:⁴ а) рестрикција помоћи и поштравање услова за њено добијање; б) обуздавање издатака одређивањем нижег основног универзалног покривања добробити и

³ Према, R.G. Harris, J. Richards, D.M. Brown, J. McCallum. *Paying our way: the welfarestate in hard times*. (C.D. Howe Institute, Toronto, ON, Canada. 1994).

⁴ Ана Чекаревац. „Сиромаштво у развијеним земљама тржишне привреде“. *Зборник радова, Социјални рад и социјална политика*, (Београд:ФПН, 1997).

ц) испитивање имовног стања да би се утврдило да бенефиције иду онима којима су заиста и најпотребније.

Надаље један од битнијих докумената у новије вријеме када је у питању сарадња МОП-а и МУСС-а је тзв. Сеулска декларација из 2008. године која се бави унапређењем безбједности и здравља на раду⁵ или коришћење легислативне базе података МОП у Бази података о социјалној сигурности МУСС-а.⁶ Наиме, унапређење безбједности и здравља на раду има позитиван утицај, како на услове рада, тако и на продуктивност и економски и друштвени развој! Поменута Сеулска декларација о безбједности и здрављу на раду потврђује ове принципе. Битно је напоменути да су Владе многих држава, послодаваци и радници широм свијета, мултинационалне компаније, институције социјалне заштите и невладине организације дали своју подршку принципима садржаним у Сеулској декларацији.

Сеулска декларација о безбједности и здрављу на раду усвојена је на самиту за безбједност и здравље, 29. јуна 2008. године поводом XVIII Свјетског конгреса о безбједности и здрављу на раду. Конгрес су заједнички организовали Међународна организација рада (МОП), Међународно удружење социјалне заштите (МУСС) и Корејска агенција за безбједност и здравље на раду (KOSHA). Сама декларација позива на превентиву у безбједности и здравственој културу, која даје право на безбједно и здраво окружење и која мора да се поштује на свим националним нивоима. Потписивање Сеулске Декларације обавезује да сви активно учествују у обезбјеђивању безбједног и здравог радног окружења кроз систем дефинисаних права, одговорности и обавеза, гдје се принципу превенције даје највиши приоритет.

⁵ Види детаље о XVIII Свјетском конгресу о сигурности и здрављу на раду одржаном у Републици Кореји од 29.06. до 02.07.2008. Доступно: <http://www.issa.int/aiss/News-Events/Events/XVIII-World-Congress-on-Safety-and-Health-at-Work>

⁶ Доступно: <http://www.issa.int/aiss/Observatory/Social-Security-Databases>

Сеулска Декларација такође препознаје да је безбједност и здравље на раду основно људско право као што је то предвиђено у 23. члану Универзалне декларације о људским правима. Многе значајне потписнице Сеулске Декларације као што су већ набројане МОР, МУСС и КОСНА су се обавезале да промовишу ове принципе широм свијета. Из тог разлога се десила серија трибина и састанака о безбједности и здрављу на раду. Тај процес још увијек није завршен већ се и даље одвија широм свијета ради унапређења сарадње и размјене добре праксе у циљу спровођења заједничке визије стварања безбједног и здравог радног окружења као основног начина за развој појединаца, бизниса и друштва.⁷

Сарадња МОР-а и МУСС-а оцртава се уз притисак свијести о стварној потреби за истраживањем услова за стварање организационог модела институција међународног права чији инструментариј треба да обезбиједи ефикасан пут одржања и унапређења мира, напретка и истински постигнуте социјалне правде. Овако постављени захтјеви одређују основне правце настојањима ка изградњи стандарда којима тежи поступак изградње и развоја система међународне социјалне сигурности.

У описаним условима постављен је захтјев истраживања модела дјеловања МОР-а и МУСС-а, који би давали што пуније гаранције њихове сталне актуелности, односно осликали степен стварне повезаности акција МОР-а и МУСС-а и њихове примјене у поступцима, методима и облицима изградње међународног социјалноправног поретка, како би се на том основу дјеловања МОР-а и МУСС-а константно актуелно постављало према објективним потребама и могућностима. Овакав приступ истовремено значи дјелимично уважавање критички интонираних приговора,⁸ који су у посљедњим деценијама били упућивани овим организацијама.

⁷ Према, www.seouldeclaration.org, приступ 15. 09. 2014.

⁸ Види податке о критичким запажањима и захтјевима Комисије за контролу праћења примјене конвенција и препорука МОР садржане у: Provisional Record NO 31 and 38, Seventy-second Session, (Geneva, 1986), pp. 20-63

Наиме, од стране чланица МУСС-а, МОР-у су истицани видови потребног будућег дјеловања управо у смислу обезбјеђења актуелизације, а самим тим и ефикасности конкретних нормативних рјешења. Тако је, нпр. истицан приговор знатно раширеној нормативној дјелатности, а предлагана је експанзија техничке и оперативне активности као неутрализатор мањкавости одређених нормативних рјешења. На том основу дошло је до квантитативног пораста научно-истраживачке дјелатности, у видовима и на нивоу посматрања описаних у првом поглављу овог рада, а који су још увијек у току. Њихово тематско подручје креће се у распону предмета дјеловања организације, дакле у врло широкој амплитуди, на линији модела планирања фаворизације свјетских програма за економски и социјални напредак,⁹ Свјетског програма за запошљавање, истраживања везаних за побољшање услова живота и рада. Примјера ради, МУСС је 2007. године основао Техничку комисију о инвестирању фондова социјалног осигурања.

Надаље у посљедње вријеме посебно је наглашена научно-истраживачка активност у области развоја социјалних институција и могућности њиховог правног нормирања у интегралном систему заштите и унапређења људских права, као нужне претпоставке очувања вриједности мира у свијету. На том основу изградиле би се претпоставке универзалности и потпуности међународног социјалноправног система, у првом реду методама дјеловања МОР-а и МУСС-а који омогућују идеал остварења социјалне сигурности чак и у земљама у којима „никада нису постојале основне претпоставке, односно прилике за спровођење једног универзалног система социјалне сигурности“.¹⁰

⁹ Нпр. У веома запаженим студијама: “L impact Macroeconomique de la securite sociale“, ВIT, (Geneve, 1970), p. 31- 115; “The role of Social Security in Economic Development“, US Department of Health, Education and Welfare, (New York, 1970), Студија рађена по наруџби МУСС.

¹⁰ Michael Stack. Vierzig Jahre im Dienst der Sozialen Sicherheit, (Genf. 1967). 51.

2. АКТИВНА СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Све до седамдесетих година XX вијека, државе западне хемисфере развијале су се у условима економског раста, али од осамдесетих, а нарочито током деведесетих, преображаји на тржишту рада и у структури породице условили су појаву социјалних потреба, чији је опсег постао доста разнолик. Истовремено, постало је очигледно да се новонастале социјалне потребе не могу у потпуности задовољити унутар традиционално конципираних система, односно по средством накнада као пасивних мјера преовлађујућих у постојећим политикама институционалног превазилажења социјалних проблема. С тим у вези концепти активне социјалне политике најчешће се презентују у контексту реформе социјалне сигурности, спроведене током деведесетих година прошлог вијека у Сједињеним Америчким Државама, а незаобилазно се проналазе у програмима активних политика на тржишту рада уведеним крајем претходне деценије у Великој Британији.¹¹

Промјене које су услиједиле у највећој мјери одвијале су се у правцу увођења активних мјера у политике запошљавања као и условљавањем права на социјалну сигурност обављањем одређених радних активности или учествовањем у програмима обуке, преквалификације или доквалификације и биле су засноване на премиси „радом до благостања“.

Овдје је потребно нагласити да се активна социјална политика, односно њени фундаментални принципи, не јављају по први пут у другој половини XX вијека, али и најраније праксе активирања, биле су иницијално коришћене у англо-саксонском свијету, односно у Енглеској и њеним колонијама на тлу Сјеверне Америке, а тек касније су се прошириле и на друге европске земље. Без обзира на ову чињеницу прву, праву „претечу“ концепта активне социјалне политике представљају промјене које су се средином деведесетих

¹¹ Према, Дренка Вуковић, Наталија Перишић. „Концептуални оквири активне социјалне политике“. *Годишњак ФПН*, (Факултет политичких наука, Београд, 2008).

година прошлог вијека одиграле у САД и Великој Британији са циљем реформисања система социјалне сигурности како би га учинили ефикаснијими, како би се рационализовала потрошња, односно, реформе су изнад свега значиле смањење буџетских средстава за социјалне трансфере.

Законом о усаглашавању личне одговорности и радних могућности који је 1996. године усвојен у Сједињеним Америчким Државама, суштински се отпочиње са изједначавањем политике социјалне сигурности и политике запошљавања. Упоредо са великим социјалним реформама у САД, сличним путем је кренула и Велика Британија, на тај начин, између осталог, репрезентујући своју оданост и посвећеност новој социјалној идеји. Усвојен је програм мјера, који је предвиђао тзв. обавезне шеме усмјерене младим а и дуготрајно незапосленима исто тако, укључивао је и тзв. добровољне шеме за самохране родитеље, лица са инвалидитетом и незапослена лица старија од 50 година и партнере незапослених. Ове шеме подразумијевале су да су сада различите могућности постале доступне, од услуга личног савјетовања, подршке у тражењу запослења, програма стицања додатног радног искуства док је истовремено право на накнаду за незапослене било условљено учешћем у неком од понуђених програма.

Мјере активне социјалне политике које су биле реализоване током деведесетих у Великој Британији и САД, убрзо су се нашле на социјалној, политичкој и економској агенди и ЕУ као наднационалног ентитета али и у програмима МОР-а и МУСС-а. Промовишући циљеве у вези са смањењем броја сиромашних и социјално искључених, концепт активирања социјалне сигурности односи се како на активне мјере на тржишту рада и политике запошљавања, тако и на тзв. социјално активирање.

Глобална свјетска криза је реактуелизовала неопходност преиспитивања равнотеже између државне и тржишне одговорности. С тим у вези систем социјалне сигурности, односно његови механизми који би требало да представљају аутоматске стабилизаторе

(бенефиције за случај незапослености, социјална заштита...) у случајевима кризе, је значајно ослабљен током неолиберале доминације што је додатно отежало суочавање са посљедицама рецесије. У САД су усвојена два пакета мјера који би требало да осигурају брз излазак из кризе и суочавање са њеним посљедицама. Првим пакетом мјера је требало утицати на подизање куповне моћи становништва док је другим пакетом мјера, који је усвојен у фебруару 2009. године, и који је из угла социјалне сигурности био свеобухватнији имао је за циљ смањење федералног пореза, квантитативну и квалитативну експанзију бенефиција за незапослене као и других социјалних давања, мјере улагања у јавни сектор и инфраструктуру као и читав низ неекономских мјера мањег обима које би требало да обезбиједе побољшање социјалне сигурности грађана и стимулисање привреде.

Када је ријеч о Европи свакако је потребно поменути студију *“Зашто нам је потребна нова држава благостања?”* коју је сачинио тим социјалдемократа на челу са Гесте Еспинг-Андерсоном, по многим учитељом европске социјал-демократије.¹² Студија је већ тада (2000. године) идентификовала нову друштвено-политичку реалност заједно са „претећим“ социјалним изазовима са којима се савремена друштва суочавају: старење популације, измијењена позиција жене која ограничава њену традиционално „сервисну“ улогу, препознаје значај најранијег дјетињства за будући социјални и индивидуални развој дјеце, проблеме дуго-трајног сиромаштва и културе сиромаштва, док исто важи и за нестабилност, несигурност, лош квалитет рада који ако траје дуго води ка губљењу знања, социјалну изолацију, чак и трајно сиромаштво. Захтјеви који су тада изнијети, а који би требало да чине оквир даљег развоја европских социјалних држава су: социјалне инвестиције, односно оживљавање и важност концепта цјеложи-

¹² Више, Мирослав Ружица. „Повратак државе благостања“, *Европске свеске*, Вол. 1. Но 4. (Београд, 2008).

вотног учења тј. у контексту смјењивања фазе рада и учења, као и колективних напора не само за успостављање минималних нивоа плата већ и услова рада и надокнаде у складу са цивилизацијским достигнућима Европе. Глобална економска криза је само поново оживјела овај концепт. С тим у вези Европски савјет је 2009. године у сарадњи са МОР-ом и другим организацијама које се баве социјалном сигурношћу препоручио увођење мјера којима ће се ојачати политика активирања на тржишту рада и улагање у програме обуке за посао и преквалификацију оног дијела становништва чији је положај посебно неповољан на тржишту рада, интегрисање мјера које имају за циљ кориговање законодавства којим се штити запосленост како би се смањила сегментираност на тржишту рада и унаприједило његово функционисање уз обезбјеђивање мјера пасивне заштите најугроженијим категоријама становништва.

Глобална криза није заобишла ни земље Западног Балкана и само је додатно увећала проблеме са којима се регион и иначе суочавао. Након периода конфликта, криза и турбуленција транзиције и изградње држава, Западни Балкан почео је да улази у период опоравка, стабилизације и раста. Земље Западног Балкана су се у том периоду (али и сада) суочавале са бројним заједничким али и специфичним реформским изазовима у области социјалне сигурности. Период транзиције био је обиљежен покушајем радикалног дисконтинуитета са прошлошћу, уз доминанту улогу Свјетске банке и ММФ (програми структурног прилагођавања) у области реформисања појединачних сегмента система социјалне сигурности, док се реформе у посљедњих пет година у овим земљама спроводе у контексту придруживања Европској унији. На тај начин а „у околностима немогућности самосталног остваривања дохотка на тржишту, обезбјеђивања минималних социјалних накнада и пензија, промовисање активне укључености и обезбјеђивање адекватне социјалне помоћи и прилика за социјалну партиципацију представља императив за већину држава, па самим тим и земље

Западног Балкана.¹³ Социјалне политике и политике на тржишту рада представљају суштински дио сваке реакције на кризу у контексту заштите најугроженијих, реаговања на нове ризике и обезбјеђивања одскочне даске за одржив живот за оне који су директно погођени економским падом.

3. СТРАТЕГИЈА МОР-А У ВРИЈЕМЕ СВЈЕТСКЕ ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ

Међународна организација рада (МОР) је на Међународној конференцији рада, у оквиру 100. Редовног засједања МОР-а, у јуну 2011. године, усвојила стратегију за одговор изазову проширења обима социјалне сигурности и даљег развоја и одржавања свеобухватних система социјалне сигурности у вријеме свјетске економске кризе. Наиме, на основу претпоставке да је социјална сигурност једно од темељних људских права, као и друштвена и економска потреба, на поменутој Конференцији је установљено да је превазилажење пропуста у систему социјалне сигурности од кључног значаја за правичан економски раст, друштвени склад и обезбјеђивање посла за све жене и мушкарце. У складу са тим, учесници су позвали на проширење обима социјалне сигурности примјеном тзв. дводимензионалног приступа, а имајући у виду изградњу свеобухватних система социјалне сигурности.

Дводимензионална стратегија МОР-а нуди јасне приједлоге и савјете по питањима будућег развоја социјалне сигурности у вријеме економске кризе у земљама које се налазе у различитим фазама развоја. У складу с тим ефикасне националне стратегије за проширивање социјалне сигурности би, имајући у виду специфичности сваке државе, требало да имају за циљ постизање универзалне

¹³ Ј. Арандаренко, М. Јоргони, П. Стубс. *Социјални утицај глобалне економске кризе на Западни Балкан*, (ФПН, Београд, 2009). 47.

заштите становништва тако што би била гарантована барем минимална сигурност по питању зарада и приступ основном нивоу здравствене заштите (хоризонтална димензија), као и поступно гарантовање виших нивоа заштите које прописују савремени стандарди МОП-а о социјалној сигурности (вертикална димензија). Надаље, такве дводимензионалне стратегије треба да имају за циљ грађење и одржавање свеобухватних и адекватних система социјалне сигурности у складу са националним приоритетима, ресурсима и околностима.

Овдје је потребно нагласити да се одлука и закључци, као и препорука, тичу стратегије и институционалног контекста социјалне сигурности, улоге социјалне сигурности и потребе за њом, те стратегије за проширење обима социјалне сигурности, доступности и финансирања социјалне сигурности, управљања социјалном сигурношћу и улоге стандарда МОП о социјалној сигурности.¹⁴ Поменута документа посебно наглашавају улогу владе и њених партнера у спровођењу социјалне сигурности, наводећи да влада има примарну одговорност када је ријеч о омогућавању ефикасног приступа социјалној сигурности свима, као и да ефикасан социјални дијалог има кључну улогу у формулисању, примјени и надзору стратегија социјалне сигурности и обезбјеђивању доброг управљања системима националне социјалне сигурности. С тим у вези се мандат који МОП има за пружање помоћи земљама чланицама у свим аспектима прописивања и примјене националних стратегија и политике социјалне сигурности се овим документима потврђује и даље одређује.

Социјална сигурност за све представља стратегију социјалне сигурности Међународне организације рада према договору постигнутом консензусом влада и организација радника и послодаваца 185 земаља чланица. Наиме, утрђивање минимума социјалне заштите и

¹⁴ МОП. *Стратегија Међународне организације рада – Социјална сигурност за све*, International Labour Organization; ILODWT and Country Office for Central and Eastern Europe. (2013).

изградња свеобухватних система социјалне сигурности је резултат деценијског истраживања, економских, финансијских и студија из области осигурања, правних анализа, трипартитних консултација на свјетском, регионалном и националном нивоу, консултација и сарадње са Међународним удружењем за социјалну сигурност, те блиским организацијама у систему Уједињених нација, разговора са међународним финансијским институцијама као и са великим бројем организација цивилног друштва и, прије свега, интензивних разговора који су се водили током Међународне конференције рада, у три наврата (2001, 2011. и 2012. године).

Консензус који је проистекао из консултација и дискусија је коначно, јуна 2012. године, објављен у виду новог међународног стандарда рада: Препорука о минимуму социјалне заштите, 2012. (број 202). У контексту свјетске кризе коју је обиљежио незапамћени вртлог несигурности по питању политике, економије, животне средине и финансија, Препорука шаље јасну поруку онима који доносе одлуке и креирају политику у свим дијеловима свијета. Главне поруке су сљедеће:¹⁵

- Социјална сигурност је једно од људских права које важи за све и које, без обзира на то гдје људи живе, треба да им загарантује барем основни минимум социјалне заштите.
- Социјална сигурност представља социјалну и економску неопходност у борби против сиромаштва и изопштености из друштва и промовисања развоја, једнакости и једнаких могућности за све.
- Минимум социјалне заштите је економски доступан и може се примијенити, испунити и одржавати било гдје, у складу са националним околностима.
- Минимум социјалне заштите би требало да се састоји од најмање четири гаранције из области социјалне сигурности: основне здравствене заштите и основне сигурности прихода током

¹⁵ *Ibidem.*, 5.

дјетињства, радно активног доба и старости за све становнике и дјецу.

- Сва друштва би такође требало да развију стратегије за побољшање свог нивоа социјалне сигурности, у складу са стандардима МОП у области социјалне сигурности, те у складу са развојем и ширењем сопствене економије и финансијских могућности.

Ова Препорука свакако представља моћан допринос Међународне организације рада постизању Миленијумских циљева развоја (MDG).

Принципи које државе чланице треба да примјењују приликом проширења социјалне сигурности у хоризонталној и вертикалној димензији утврђени су Препоруком број 2028, у којој се укупна и примарна одговорност државе издваја као најважнији принцип који обухвата све остале принципе.

Прва група принципа односи се на оквир система социјалне сигурности и његове чиниоце, дефинисање овлашћења и персоналних рјешења и стварање правног оквира. У складу са истима заштита би требало да буде универзална, заснована на солидарности, са циљем да се постигне друштвена инклузија, чак и оних појединаца који су дио неформалне економије („рад на црно“). До такве универзалне социјалне заштите по овим принципима је могуће доћи поступно, укључујући постављање циљева и временске оквира. Оваква заштита треба да почива на недискриминишућим принципима, родној равноправности и поштовању посебних потреба.

Друга група принципа се односи на примјену, финансирање, координацију, надгледање и управљање системом социјалне сигурности. Приликом утврђивања и примјене минимума социјалне заштите и стратегија за проширење социјалне сигурности државе чланице би требало да имају у виду разне методе и приступе, укључујући и оне које се тичу механизма финансирања и начина примјене система.

ЗАКЉУЧАК

На интернационални карактер социјалних проблема утиче чињеница да се данас цјелокупна свјетска заједница налази у процесу убрзане глобализације. Искуства земаља у транзицији, глобалне промјене које узрокују јачање тихе или неформалне економије, мигрантски талас тектонских размјера и неизвјесне посљедице регионалног проширења Европске уније, оснажиле су потребу за дефинисањем достојанственог рада и социјалне сигурности. Глобализација је наметнула потребу да се, без обзира да ли је извршена ратификација аката МОП-а од стране конкретне државе, створе услови којима ће се гарантовати минимум основних права која су утврђена највишим међународним актима¹⁶. У временима кризе такав систем не само да доприноси укупној социјалној стабилности, него је и економски стабилизатор који подржава агрегатне тражње и олакшава опоравак привреде. Посматрано са становишта процеса међународног правног регулисања односа у области социјалног обезбјеђења, очигледно је да се у том својству појављује већи број актера, од којих су међу најважнијим МОП и МУСС.

Igor Davidović LL.M*

INTERNATIONAL LABOR ORGANIZATION AND NEW CHALLENGES OF SOCIAL SECURITY

Abstract

The global social security policy had been carried out using instruments such as conventions, recommendations and conclusions

¹⁶ Види Branka Likić-Brborić „Migration, Precarity & Global Governance“ (ILO 2015).

* Igor Davidović, LL.M, Counselor to the President of the National Assembly of the Republic of Srpska

adopted on behalf of actors (governmental or non-governmental) or participants on international forums such as a Summit of the UN and the ILO. On behalf of other international institutions in charge for social security, International Association for Social Security has been seen as the most remarkable partner. Changes in the global political ballance, internal or inter-state conflicts, regional integ-rations, new trade treaties, mobility of the international labor market, communication and economic expansion – demanded an adjustment of the social security system to the new environment, mostly occured within an area wider than national. An informal or silent economy, global economic crisis, migration wave or uncertain prospective of the EU enlargement in affected areas – called for an action on behalf of the ILO and the IASS to act imposing the concept of Decent Work as a respond to new challenges. Globalisation invited to provide minimum standars of the social security either affected states had adopted some convention or not, and the primar goal is not only to protect beneficiaries, but to facilitate economic reconstruction as well.

Key words: globalisation, crisis, challenges, social security, international organizations.

Литература

1. Case study on Lao P.D.R. ILO/ISSA/AIM study on linkages between statutory social security schemes and community based social protection mechanisms to extend coverage. 2006.
2. Harris, R.G.; Richards, J.; Brown, D.M.; McCallum, J. Paying our way: he welfar estate in hard times. C.D. Howe Institute, Toronto, ON, Canada. 1994.

3. Чекаревац, Ана. „Сиромаштво у развијеним земљама тржишне привреде“. Зборник радова, Социјални рад и социјална политика, Београд: ФПН. 1997.
4. Stack, Michael. *Vierzig Jahre im Dienst der Sozialen Sicherheit*, Genf. 1967.
5. Вуковић, Дренка и Перишић, Наталија. „Концептуални оквири активне социјалне политике“. Годишњак ФПН, Београд: Факултет политичких наука. 2008.
6. Ружица, Мирослав. „Повратак државе благостања“, Европске свеске, Вол. 1. Но 4. Београд. 2008.
7. Арандаренко, Ј.; Јоргони, М.; Стубс, П. Социјални утицај глобалне економске кризе на Западни Балкан, Београд; ФПН. 2009.
8. Likić-Brborić, Branka. „Migration, Precarity & Global Governance“ ILO, Geneva. 2015.
9. МОП. Стратегија Међународне организације рада – Социјална сигурност за све, International Labour Organization; ILO DWT and Country Office for Central and Eastern Europe. 2013.
10. Детаљи о XVIII Свјетском конгресу о сигурности и здрављу на раду одржаном у Републици Кореји од 29.06. до 02.07.2008. Доступно: <http://www.issa.int/aiss/News-Events/Events/XVIII-World-Congress-on-Safety-and-Health-at-Work>, приступ 14.01.2016.
11. <http://www.issa.int/aiss/Observatory/Social-Security-Databases> , приступ 16.01.2016.
12. www.seouldeclaration.org, приступ 15. 09. 2014.